

ЧАСТИНА ІСТОРІЇ ТА УРОКИ СЬОГОДНІШНЬОГО ДНЯ

Кладовище часто більше, ніж місце поховання. Це музей та пам'ятник історії. Коли мої діти були маленькими, я відвідував з ними Личаківський цвинтар у Львові, щоб розповісти їм про частину української історії, яка стосується Західної України.

Відверто кажучи, я вагався, коли мова зайшла про Байковий цвинтар у Києві, оскільки не знав, як представити дітям справжні ролі декого з тих, хто там похований. Приміром Володимира Щербицького та йому подібних.

Цвинтар святого Андрія в Саут-Баунд-Брук, штат Нью-Джерсі, є місцем щорічного паломництва нашої родини в Провідну неділю (в українській православній церкві) або Томину неділю (в українській католицькій церкві) після Великодня за старим юліанським календарем.

Моя сім'я проводить Панахиду на кожній могилі членів нашої родини, яку відправляє український католицький або православний священник. Зазвичай ми проводимо ще десять богослужінь для суміжних могил.

Нашою сімейною традицією стало молитися на могилах чотирьох видатних українців, оскільки покійні не залишили нащадків. Йдеться про поета і письменника Євгена Маланюка, ідеолога українського інтегрального націоналізму ХХ століття Дмитра Донцова та дисидентів і багатолітніх політв'язнів – Ніни Строкатої-Караванської та Святослава Караванського.

Євген Маланюк народився в Архангороді Херсонської губернії. Помер 55 років тому в США. Дмитро Донцов народився в Мелітополі. Відійшов у Монреалі 50 років тому. Ніна Строкато Караванська народилася в Одесі. Померла в США 25 років тому. Її чоловік Святослав Караванський також народився в Одесі. Помер у США 2016 року.

Про кожного з них написано чимало, багато чого з їхнього драматичного життєпису й творчості викладено в Інтернеті.

Дмитро Донцов після смерті советського диктатора Сталіна у серпні 1954 року написав: *«Так званий цивілізований світ явно втрачає історичну пам'ять. Звідси його нерозуміння російських справ, а серед них і дивний для того світу феномен московського каяття. Починаючи від перших «показових процесів» над старою більшовицькою гвардією і до каяття Берії, це явище залишається для Заходу загадкою. Правда, ми вже зрозуміли, що московська система тортур, фізичних, моральних і «науково-медичних» з її «brain washing», дає неймовірні результати. Але хіба ця диявольська система не є причиною цього покаяння?»*

Цей вислів Донцова є не лише проникливим, але й надзвичайно доречний. Навіть критики донцовського інтегрального націоналізму повинні взяти до уваги цю думку з огляду на те, що сьогодні пишуть, зокрема на Заході, майже виключно про злочини Путіна та фантазують про його психічний стан.

Згадка про круглі роковини відходу у вічність трьох згаданих літераторів і згадки про місця народження чотирьох також актуальна – саме в тих місцях нині точаться найстрашніші бої. Сьогоднішня війна в Україні – лише один з прикладів московської агресії, яка, сподіваюся, переконає світ у варварстві так званої Росії. Конечним є переконувати цивілізований світ про потребу зруйнувати чи розчленувати на національні держави «імперію зла». Вона залишатиметься злом доти, доки їй буде дозволено існувати. Чи буде світова спільнота після смерті Владіміра Путіна задволена докорами сумління, які розіграють на політичній арені поплічники кремлівського диктатора на кшталт Сергія Лаврова, і чи повернеться до «business as usual»?

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ (США)
24 квітня 2023 року

Світлина автора

